

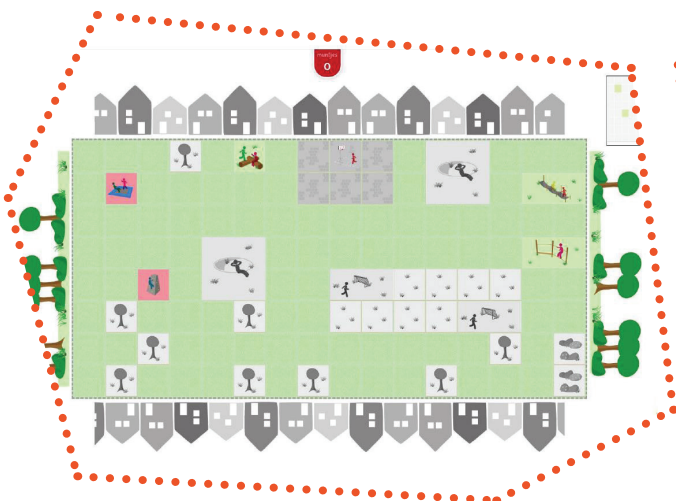
Dit is de derde nieuwsbrief over de herinrichting van Kruiszwijn. In deze brief leest u meer over de bureaus Prommenz en Idverde. Zij werken momenteel aan het aan u eerder gepresenteerde definitief ontwerp. Verder leest u meer over de afgeronde kinderpacticatie van de speelplekken en over de gevoerde acties; steenbreek, regenton-bon-actie en geveltuinactie.

Speelvelden ontwerp wedstrijd

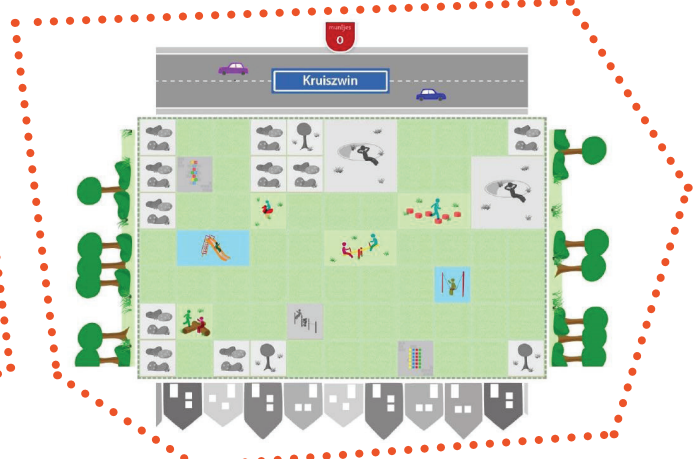
In januari hebben we per brief alle kinderen in Kruiszwijn gevraagd om mee te doen aan de ontwerp wedstrijd voor de speelvelden. De kinderen mochten voor de twee speelvelden in Kruiszwijn 3 en 5 een ontwerp maken via de website Speeltuinbouwer. Er zijn heel wat enthousiaste speeltuinbouwers aan de slag gegaan. Voor het veld in Kruiszwijn 3 zijn maar liefst 25 ontwerpen gemaakt. Voor het veld in Kruiszwijn 5 zijn 12 ontwerpen gemaakt. Alle ontwerpen hebben we bekeken en ze waren allemaal even uniek en leuk. Maar ook kon er door de kinderen gestemd worden op elk ontwerp.

De winnaar van het veld in Kruiszwijn 3 is Jacelyn met wel 39 vind-ik-leuks! Zij schreef dat haar speelplek voor jonge en oudere kinderen is ontworpen. Voor het veld in Kruiszwijn 5 is Anna de winnaar met 29 vind-ik-leuks. Zij ontwierp haar speelplek waar naast toestellen ook genoeg plek is om met een bal te spelen of touwtje te springen.

De meest gekozen speeltoestellen door alle kinderen waren de schommel, glijbaan, wipwap, klimparcours, stapstenen en boomstammen. Deze toestellen komen daarom ook terug in het ontwerp van de twee velden die we hebben gemaakt. Door alle goeie ontwerpen en ideeën van de kinderen hebben we twee hele mooie speelvelden kunnen ontwerpen.

Ontwerp van Jacelyn voor speelveld Kruiszwijn 3

Ontwerp van Anna voor speelveld Kruiszwijn 5

Gemeente **stimuleert** groenere tuinen

Eind 2020 deden verschillende bewoners van Kruiszwijn mee met een 'steenbreek'-actie. In ruil voor stenen uit hun tuin kregen de bewoners plantjes terug. De gemeente voerde de stenen af. De gemeente stimuleert groenere tuinen. Hoe meer planten er in een tuin of straat staan, hoe beter namelijk regenwater de grond in kan lopen. Groene tuinen helpen tegen wateroverlast in de toekomst!

Foto: 1 - plantjes uitzoeken
2 - stenen storten
3 - planten

Regenton-bon

Bewoners kregen tijdens het ontwerp- en participatieproces de mogelijkheid om op kosten van de gemeente een regenton en toebehoren te bestellen. De gemeente Den Helder subsidieert regentonnen omdat door opslag van regenwater in regentonnen meer schoon regenwater in de tuin wordt gebruikt en er minder schoon water wegstroomt naar het riool.

Verschillende bewoners hebben van deze actie gebruik gemaakt en een regenton-bon besteld.

Foto: dhr. Hein Hoekstra heeft de regenton in zijn achtertuin geïnstalleerd.

Spelenderwijs groen ervaren

Bureau Idverde werkt dagelijks aan het vergroenen van buitenruimtes. Daarmee beschermen ze miljoenen bewoners in het rivierengebied tegen overstromingen, leggen ze daktuinen aan op bijzondere en complexe gebouwen en maken ze uitdagende speelplekken voor kinderen. Ook het onderhouden van culturele of historische plekken en zorgen voor boomveiligheid hoort bij de taken van Idverde.

We spreken Jirina Verkuijlen-Quist, die sinds 2014 met veel plezier bij Idverde werkt. Zij startte als technisch medewerker maar verlegde haar aandacht meer naar wetgeving en beleid op het gebied van spelen. Nu mag Jirina zich officieel voorstellen als Adviseur Spelen. Naast adviseren houdt Jirina zich momenteel bezig met projecten rondom Spelen in combinatie met Groen, en dat doet ze zowel in Nederland als daarbuiten.

Wat wordt bedoeld met Spelen en Groen?

Jirina: "Spelen is een verzamelnaam van speeltoestellen en locatie; denk hierbij aan een plek nabij scholen of ergens in een woonwijk. Met groen bedoel ik bomen en planten in de breedste zin van het woord. Je kan ergens een boom planten, maar je moet ook rekening houden met de plaatsing. Want niet elke plant en boom kan overal de grond in." Geef eens een voorbeeld? Jirina: "Als er een verlagings in het maaiveld zit, dan verzamelt zich daar water bij grote buien. In dat geval kies je bewust voor boomsoorten of plantsoorten die hier geen last van hebben maar er juist van profiteren."

Een groot project als Kruiszwijn 3,4, 5 van Gemeente Den Helder is net iets voor de ambitieuze Jirina. Met een lach op haar gezicht vertelt zij over haar opdracht: een vertaling maken van het ontwerp. Voor Kruiszwijn zijn er drie pijlers waar rekening mee gehouden moet worden; de biodiversiteit, klimaatadaptatie en spelen. Dit betekent dat Jirina in de wijk kritisch kijkt naar welk groen kan worden behouden. En wat er vernieuwd moet worden bij de herinrichting van Kruiszwijn.

Waar let jij op bij de biodiversiteit in Kruiszwijn?

Jirina: "Ik werk heel graag aan de zogenoemde 'ecosysteemdiensten'. Dan zoek ik geschikte plantsoorten om bijvoorbeeld de bijen hun werk te laten doen. Bijen willen bestuiven. Of zoek in de wijk naar groen dat we kunnen behouden. Planten waar de vlinders op af komen en bomen waarin vogels hun nestje kunnen bouwen. Dat brengt levendigheid in de groene omgeving."

En hoe zit het dan met klimaatadaptatieve inrichting?

Jirina: "Er wordt nagedacht om swales (een soort geul waarin water blijft staan dat langzaam in de grond kan inzakken, red.) te creëren bij de speelplaatsen. Swales helpen met het vasthouden, opslaan en verspreiden van regenwater. Het doel van het beheer van regenwater is om het zo lang mogelijk vast te houden in je tuin, voor maximale efficiëntie en absorptie. Daarom komen er ook wadi's. Die houden water vast voor bomen en gras. En dat zorgt voor verkoeling in de wijk. Dat wordt de komende tijd steeds belangrijker."

Als laatste spelen. In deze nieuwsbrief staat een artikel over het ontwerp voor de speelvelden. In januari nodigde het projectteam van Gemeente Den Helder alle kinderen van Kruiszwijn uit mee te denken over het ontwerp. De meest gekozen speeltoestellen

komen terug in het ontwerp van de twee velden die de gemeente heeft gemaakt. Wat draagt Idverde bij aan de speelplaatsen? Jirina: "De opdracht aan Idverde is in ieder geval dat de speelplaatsen worden ingericht volgens de biodiversiteit normen en de klimaatadaptatieve normen. Op die manier komen kinderen en jongeren letterlijk spelenderwijs met de natuur in aanraking."

Wat wil je de lezers verder nog meegeven?

Jirina: "Ik zou bewoners graag oproepen om zich te focussen op de inrichting naar een toekomstig-bestendig klimaat. Maak bewuste keuzes, ook voor uw eigen tuin en straat. Denk meer na over vergroening."

Jirina is verheugd over de regenton actie en over de tegel-actie (verderop in deze Nieuwsbrief). Ook wordt ze er blij van dat er meer afstemming is tussen de civiele medewerkers en de vakgroepmensen van Groen van de gemeente.

"Mooi, deze samenwerking!"

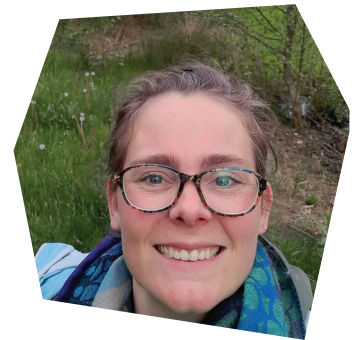

Foto: Jirina Verkuijlen-Quist van Idverde

Gestart met uitvoering buurtacties

Vorig jaar kon u zich aanmelden voor meerdere acties waarmee we de buurt kunnen voorbereiden voor de gevolgen van het veranderend klimaat. De geveltuinactie is hier één van geweest. We ontvingen een ruim aantal aanmeldingen. Deze worden momenteel door het technisch tekenbureau Prommenz verwerkt in het ontwerp. Voor dit project is ook Idverde ingeschakeld. Zij richten hun aandacht op de beplanting in de wijk. Zij kijken naar de plantkeuzes voor zowel de geveltuinen als voor de klikohagen. Met het doel dat het groen in Kruiszwijn zo lang mogelijk mooi blijft.

Heeft u zich aangemeld voor de geveltuinactie? Dan ontvangt u van ons een mail bij verdere ontwikkelingen rondom deze actie.

Goed **nadenken** boven- en onder-de-grond

Eén van de partijen die achter de schermen hard aan het werk is voor Kruiszwijn 3-5, is adviesbureau Prommenz. Prommenz begeleidt projecten in de openbare ruimte. Nadat Gemeente Den Helder het definitief ontwerp presenteerde aan u, ging dit bureau aan de slag met de technische voorbereiding.

We bellen met Maarten Buurmans (projectleider bij Prommenz) en vragen wat zijn bureau doet voor de herinrichting van Kruiszwijn. Maarten: "Wij werken het ontwerp voor Kruiszwijn uit. We kijken wat er technisch nodig is om het écht zo te kunnen maken."

Zo doet het bedrijf van Maarten onderzoek onder de grond: waar loopt nu het riool? Is dat ook een goede plek voor het nieuwe riool? Liggen er kabels van PWN en Liander of kunnen we er makkelijk bij? Prommenz overlegt met deze partijen en maakt afspraken voor als de aannemer straks aan het werk gaat. Daarbij houden ze steeds in het achterhoofd hoe de straten in Kruiszwijn moeten worden. Maarten: "Wij hebben een hoogtemeting uitgevoerd. Met deze meting zorgen wij ervoor dat de straat goed aansluit op de huizen en tuinen van de bewoners."

Het bedrijf van Maarten denkt ook na over het klimaat en de toekomst. Maarten: "Voordat wij een ontwerp maken, maken wij een rioleringsplan dat rekening houdt met de toekomstig steeds heftiger wordende regenbuien. In het ontwerp voor Kruiszwijn zijn verlagen in het groen opgenomen (wadi's) waar het regenwater in de bodem kan zakken. Dat is goed tegen de droogte. Anders verdwijnt het regenwater via de riolering."

Foto: Prommenz doet onderzoek boven en onder de grond.

Contract voor aannemer

Uiteindelijk maakt het adviesbureau van Maarten een contract met o.a. de technische tekeningen (bestek). Dit contract is naar verwachting eind dit jaar klaar. Daarin staat wat de aannemer straks precies moet doen en met welk materialen. Als dit contract klaar is, kan er worden aanbesteed. Verschillende aannemers kunnen dan aangeven voor welke prijs zij het project kunnen uitvoeren. De aannemer met het beste plan voor de uitvoering krijgt van de gemeente de opdracht om het project uit te voeren.

Foto: Maarten Buurmans van Prommenz

Verder met Kruiszwijn 3, 4 en 5

Voor alle wijken maken we plannen voor de toekomst, samen met bewoners. Daarin pakken we bestaande en toekomstige problemen aan, zoals veranderingen in het klimaat. Met deze Nieuwsbrief houden wij u op de hoogte. Hierin leest u wat we hebben gedaan, waar we staan en wat we nog gaan doen. Verder kunt u de ontwikkelingen over dit project ook volgen op de webpagina van de gemeente www.denhelder.nl/kruiszwijn Daar leest u over de stappen die wij sinds 2019 met u hebben gezet. Ook vindt u daar de eerder verstuurde nieuwsbrieven terug. Vooralsnog is dit de verwachte planning:

Heeft u nog vragen?

U kunt bellen via telefoonnummer 140223.

Vraagt u naar: Chantal Tatipata (Omgevingsmanager) of Bart van de Willik (Projectleider Kruiszwijn 3,4,5)

Planning

Hieronder vind u in grote lijnen de planning.

2019 -2020	participatie- en ontwerp proces (afgerond)
2021	uitwerken van ontwerp en technische voorbereidingen (opstellen technische tekeningen, berekeningen e.d.)
Begin 2022	aanbestedingen en opdracht verstrekking aan aannemers
2022 - 2025	uitvoering van de herinrichting

Voordat de uitvoering daadwerkelijk gaat beginnen zullen wij u informeren over de werkzaamheden en wat dit voor u betekent